

Muusikateaduses võetakse elulisem suund

Algus lk 13.

Kas muusikateaduses on endiselt kaetud kunagised muusikateaduse põhisuunad – muusikaajalugu, muusikateooria, etnomusikoloogia ja muusikapsühholoogia – või on selles vallas üht-teist ümber tehtud?

Siitan: Hea meel on öelda, et kõik need suunad on siin majas endiselt esindatud, aga kõikidel suundadel on praegu probleem järelekasvuga. Me peame neid elus hoidma ka selle pärast, et uus põlvkond seda tööd jätkaks. Teiselt poolt hakkab suundi juurde tulema. Näiteks on ka meil viimase kümne aasta jooksul palju rohkem hakatud tegelema levimuusikaga. Ka moodsad ühiskonnateaduse suunad, nagu soouuringud, puudutavad ja mõjutavad meid. Mõtlemine muusikaajaloost on viimasel ajal tohutul muutunud. Eks me tahame kõikide nende muutustega kaasas käia ja mitte jääda nii-öelda konservatooriumiks.

Mis aitab õpilase poolt vaadatuna ajaga kaasas käia? Kuidas ta teab, mida ainate hulgast valida?

Siitan: Kõige parem on valida seda, mille järele on endal kõige suurem uudishimu – meie majas on see minu meelest võimalik laias skaalas. Vähemalt meie osakonnas ei ole ialgi pandud kätt ette ühele või teisele uurimissuunale argumentiga, et see ei ole teaduskõlblik.

Tahame hoida kogu valdkonda võimalikult dünaamilisena ja selles aitab meid praegu majas olev suundade paljusus: saame kombineerida muusikateooriat, muusikapsühholoogiat, ajalugu ja muusika filosoofilist käsitlust.

Tundub, et sisseastumiseksam on endiselt väga põhjalik ja mitmekülgne. Kuivõrd te vaatate sisseastuja isikuomadusi? Kuidas muusikateaduse alale kandideerija sarnaneb või erineb kultuurikorraldaja profiilist?

Lõhmus: Jah, on mingisugused katsed, aga vestlus on ikka oluline mõlema eriala puhul. Tähtis on see, kas sära on silmis ja kas inimene teab, mis on tema motivatsioon ja mis asja ta siia ajama tuleb. See kõik muutub ja nagu Toomas ütles, siis 19aastaselt on veel vara seda kõike eeldada, aga vähemalt näeb ära, mis kategooriates inimene mõtleb. Muusikalised katsed muidugi jäävad.

Siitan: Jaa, aga need katsed on väga lebed, sest me võimaldame muusikateoreetilisi aineid õppida eri tasemel. Solfedžo ja teoreetiliste ainete katse on tšepoolt rohkem katse kui eksam: selle alusel jagatakse tudengid edaspidi nendele sobivatesse rühmadesse. Nüüd uues õppekavas ei pea muusikateadlane isegi bakalaureuseõppe jooksul jõudma kõrgeima tasemeni, mida ei ole ju tõesti kõikides valdkondades sellisena vajagi. Ühesõnaga, ma olen veendunud, et iga üliõpilaskandidaat, kes on muusikaga kokku puutunud muusikakoolis või ka mõnes kooris lauldes, kes tunneb nooti või kes on mingil tasemel muusika elementaariteooriaga tuttav, leiab endale sobiva väljundi.

Lõhmus: Siin on suurepärased solfedžo- ja teooriaõpetajad, kolme aasta jooksul jõuab palju järele teha.

Senisest jutust jääb mulle mulje, et see muusikakorraldus ja ka muusikateadus on ikkagi inimestele, kes huvituvad peamiselt klassikalisest muusikast. Kas ma saan õigesti aru, et need, kes tahavad õppida muusikakorraldust ja kel on näiteks rokkmuusikakogemus, neil tasub minna Viljandisse?

Lõhmus: Ei tea, me väga ei piira. Nagu ka Toomas ütles, siis ka teaduslikul poolel on ju küll levimuusikast seminartöid kirjutatud ja žanride kirjusus on tänapäeval suur. Kontserdikorralduse poolel ka: ega väga vahet ole, kas teha džässiklubi või korraldada Mustpeade majas akadeemilist kammerkontserti. Ikka peab kuidagi turundama, publikusaama, esinejatega kokku leppima, ikka peavad lepped ja lepingud pidama, peab tundma autori- ja esitajateõigust. Üks korraldaja töid on ka salvestuse korraldamine. Selles vallas on praegu EMTAs piirid täiesti lahti, nii et ma ei usu, et sellist piiri saab tõmmata. Kindlasti ei ole see selline mudel, et võtame vastu ainult neid, kes tulevad muusikakeskkoolist või Otsa ja Elleri koolist. Vastupidi, ka muusikahuvidega noored, kes on praegu tavagümnaasiumis või on käinud muusikakoolis – kõik on oodatud.

Siitan: Jah, meil muusika- ja teatriakadeemias ei ole praegu levimuusikaosakonda, aga on väga tugev džässiosakond ja kindlasti hakatakse uues kontserdisaalis korraldama ka

džässmuusika kontserte. Näiteks levimuusika teemasid oleme muusikateaduse uurimisteemadena viimasel ajal päris palju juhendanud ja õhutanud levimuusikaga tegelema, sest see on valdkond, kus teaduslik refleksioon on veel palju õhem kui süvamuusika osas.

Räägime ka inimestest, kes õpetama hakkavad. Muusikateaduses on vist üsna tuttav kaader?

Lõhmus: Kultuurikorralduses on samamoodi.

Siitan: Jah, me püüame seda teha sellesama kaadriga, mis meil on. Püüame olla paindlikud. On ju üks eesmärke ka endale järelekasvu kujundada.

Lõhmus: Korralduses oleme kasutanud ja kasutame ka edaspidi välisabi. Näiteks sotsiaalmeedia turundust meie ise kindlasti ei õpeta, vaid tuleb keegi vastava ala asjatundja, nagu see on ka praegu: paari-päevased seminari vormis kursused kas kultuurikorraldajatele või muusikutele. Ka autoriõiguse loengud tullakse kindlasti andma väljastpoolt maja. See õppekava on eestikeelne ja bakalaureuseõppes on kõik õppejõud ka Eestist, aga kultuurikorralduse magistriõppes käib meil välisõppejõude kogu aeg ja kui juba suhteliselt kallis õppejõud väljastpoolt siia kutsuda, siis oleme alati katsunud nende teadmisi ka teistega jagada: et nad peaksid seminare ka muusikutega või ühepäevaseid töötube täiendõppes.

Siitan: Muusikateaduses on meil juba aastaid käinud igal semestril üks-kaks välisõppejõudu eriseminaridel õpetamas ja nende hulgas on olnud kuulsaid muusikateadlasi kogu maailmast.

Valusalt päevakohane

Niisugust langemist vägivaldada, mis ühtaegu jahmatab ja tekitab kaastunnet, ei oska enamik teatrikülastajaid muusikalis oodata isegi siis, kui teatakse loo shakespeare'ilikult traagilist allhoovust.

Muusikal „West Side Story“ rahvusoperis Estonia 24. V (esiettekannet inglise keeles) ja 26. V (esiettekannet eesti keeles). Lavastaja Georg Malvius, dirigent Lauri Sirp, kostüümi- ja dekoratsioonikunstnik Ellen Cairns, valguskunstnik Palle Palmé, koreograaf Adrienne Åbjörn, võitlusstseenide koreograaf Rein Oja, Vello Rummo ja Hans Luige 1964. aasta tõlke põhjal eesti keelde tõlkijad Kaari Sillamaa ja Franck Reisner, toimetaja Rasmus Kull, inglise keele konsultant Siret Campbell. Eestikeelsete etenduste peaosalised Hanna-Liina Vösa, Piret Krumm, Heldur Harry Põlde, Juss Haasma ja Tamar Nugis, ingliskeelsete etenduste peaosalised Jade Davies, Nicole Deon, Cameron Sharp, Davide Fienauri ja Jeronimas Milius. Teistes osades Kaarel Targo, Silver Laas, Norman Salumäe, Karl-Erik Tamme, Maarjus Pärn, Kärt Anton, Mihkel Tikerpalu, Kethi Uibomägi, Saara Kadak, Nele-Liis Vaiksoo, Anett Viinalass, Reigo Tamm, René Soom ja Jaak Jõekallas.

AARE TOOL

Rahvusoper Estonia tahab vist teatrikülastajal suveks ajud valikuvõimalusega päris krussi keerata, sest miks muidu on Leonard Bernsteini „West Side Story“ laval korraga inglise- ja eestikeelses versioonis. Inglisekeelne originaal lubab peaosatäitjate valikuga värsket verd muusikalilavale piserdada, rääkimata sellest, et Stephen Sondheimi slängirohketel laulutekstidel on paatinaga kaetud võlu. Teisalt on muusikal jällegi nagu luteri usk, millest peab saama osa emakeeles, sest ainult nii on mõte kõige vahedam ja vahetum. Kes valida ei suuda, vaadaku mõlemat, sest selles „Romeost ja Juliast“ mugandatud loos on tantsu ja löömingut, kambavaimu, noavälgutamise õõva, teravaid ühiskonnaprobleeme ja palju vihkamist. Kõige tipus hõljub Tony ja Maria armastuslugu, millest haledamat annab otsida.

„West Side'i lugu“ tuleb Estonias lavale ajal, mil selles käsitletud teemad on aktuaalsed ja emotsionaalsed. Loo konflikti kannavad New Yorgi slummi kaks vaenutsevat noortejõuku. Kamp nimega Jets (Reaktiivid), kelle liikmeid iseloomustatakse remargis kui „kokkuvõtet kõigest ameerikalikust“, mängib tänaval laia lehte, nende juhtpositsiooni ähvardab aga kõigutada Puerto Rico immigrantide jõuk Sharks (Haid). Kamba Jets meelest tulevad puertoriikolased nende õuele tüli norima, aga kelle õu see õieti on? Pangem tähele üht vägagi kõnekat detaili: ka Jets ise ei ole põlised ameeriklased (kes üldse on?), vaid teise põlve immigrantid. See on niisiis võitlus sisserännanu ja sisserännanu poja vahel, mis on seda lepitamatam, et kumbki tunneb end olevat teisejärguline ja nurka surutud, „kuses ja masenduses“.

Traataiaga piiratud korvpalliplats, mis loo alguses laval avaneb, ja

spordisaalis peetavad tantsuõhtud on selles paigas ainus enam-vähem kultuurne meelelahutus. Võõraviha sapi sees keev politseileitnant Schrank hoiab pöialt, et kambad teineteisele otsa peale teeksid, sest vastasel korral lubab ta nad kõik ise kasti lüüa. Kampade löömingu kujutamisel on elust ainst ammutatud, kuivõrd jõlkuvate alaealiste korarikkumisi (*juvenile delinquency*) tuli 1950ndatel USA suurlinnades tšepoolt tihti ette, või vähemalt sellest räägiti ja kirjutati palju. 1950ndad olid majanduskasvu, tugevneva keskklassi ja hoogustuva tarbimise aeg, klantspildi pahu-poolel on aga tõrjutud ja omapäi jäetud ühiskonnagrupid.

Peale „Romeo ja Julia“ malli järgi Tony-Maria armastajapaari on pearollid Bernardo (Maria vend ja puertoriikolaste kamba juht), Anita (Bernardo tüdruksõber) ja Riff (kamba Jets juht ja Tony parim semu). Kõrvalosi on ligi kolmkümmend.